

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון כ"ד אב תשע"ט | דף היומי בבלי: כריתות ד.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תי"ג עד תחילת סימן תי"ד.
מוסר: שמירת הלשון פרק ז' 'ומזה נוכל' עד סוף פרק ז'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

הוא זכה ב-6 מיליון דולר ועד היום לא יודע על כך | הם חשבו שזה 'חכמה סינית עתיקה', רק בסוף התברר להם מה זה באמת... | 1707

על דא ועל הא

רק לקראת סיום הקורס ב'חכמה סינית
עתיקה', גילה המרצה לנוכחים שבעצם
הם השתתפו ב'קורס פרקי אבות'...

בתחבולות תעשה לך מלחמה

רק לקראת סיום הקורס, גילה את אוזני הנוכחים כי 'קורס פרקי אבות' בו השתתפו, עומד להסתיים... ההפתעה הייתה מוחלטת!
אך לקראת השנה שלאחר מכן, נקרא הקורס מלכתחילה 'פרקי אבות' והרישום היה מלא.

היצר הרע כסיל, אך השיטות שלו מתוחכמות. ועם עיקש תתעקש...

(הרב א' חפץ, יתד נאמן עקב תשע"ד)

חיל האוויר, בית הספר לטיסה.
המרצה גולל באוזני הנוכחים האקדמאיים "תובנה סינית" מאת טסאו שואה-צ'ין, ולאחר מכן קינח באמרה של וו ג'ינג טגה...
הרישום לקורס היה מלא, והאולם בתפוסה מלאה. הנוכחים שתו בצמא את חכמת המזרח העתיקה.
שנה לפני כן ניסה אותו מרצה למסור באותו מקום 'קורס בפרקי אבות', אך רק מעטים נרשמו. חלפה שנה, והוא החליף את הכותרת ל'חכמה סינית עתיקה', והרישום איים להתפוצץ.
במהלך הקורס הוא חזר על דבריהם הקדושים של רבי יוסי בן יוחנן איש ירושלים ורבי יהושע בן פרחיה כנתינתם ללא כחל ושרק, אך שינה את שם אומריהם לשמות סיניים מפוצצים...

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

היהודי עמד ושפך את לבו בתפילה בכותל המערבי - ועד היום הוא לא מודע לכך שבזכותו תרם גביר אמריקני ששה מיליון דולר (!) לבניית מרכז רוחני בעיר דאלאס שבמדינת טקסס בארה"ב!

הרווחים הנסתרים שכל אחד יכול לקנות בכל רגע על ידי קידוש שם שמים בהנהגתו

הלה מכיר בנכסיו.

כיוצא בזה, ביד כל אחד מאתנו לקנות בכל עת ורגע קניני נצח כאלו, אם יקדש שם שמים בהנהגתו והילוכו. ולא עוד, אלא שיתכן שאותו היהודי הרגיש מרוחק אחר תפילתו, שבתפילתו ביקש והתחנן לישועה בענין מסוים, ועדיין לא זו מאומה באותו הענין, אלא אדרבה, גרע מצבו אחר התפילה מלפניה... והוכיח לעצמו שאין תפילותיו מתקבלות בשמים... אך באמת פעל גדולות ונצורות בתפילתו, אלא שמן השמים לא גילו מה 'רווחיו'. ומה יש בכך? הרי הם חיים וקיימים לו ולזרעו לדורותיו.

עוד סיפר הגה"צ שליט"א, מעשה נורא שממנו נלמד כי מלבד כל האמור, זוכה העושה מעשה טוב להיטיב לעצמו כפשוטו ממש: כה סיפר יו"ר ארגון 'השיבנו' בקווינס שבארה"ב שזכה וזוכה להשיב 'פירות הנושרים' - צעירי הצאן שנפלו מיהדותם כל אחד וסיפורו.

באחד הימים פנה אליו אחד מראשי ישיבות המפורסמים שבדור, ודמעתו על לחיו כי בן זקוניו נפל לבאר שחת בשאול תחתיה עמוק עמוק ל"ע... ובקשתו שירפא את שברו הקשה ויטפל בבנו כמיטב נסיונו עם בחורים שכמותו. אותו יו"ר קיבל על עצמו 'תיק' זה, ואכן בתוך זמן קצר העמידו על דרך הישר, דרך התורה והמצווה כשאיפת הוריו ומוריו לתפארת כרם ישראל. אך תחילה העמיד תנאי בפני האב - ראש הישיבה שישמע את אשר בפיו, וכה אמר: ימי נעוריי עברו עלי בעיירה שבה נולדתי, שם היו 'השגות' נמוכות מאד בעניני אידישקייט, ובכלל זה השגות הבחורים והצעירים בלימוד התורה היו נמוכות מאד, הן בענין התמדת התורה הן בהבנתה בעמקות. משגדלתי ובאתי לגיל הכניסה לישיבה בחרתי לעצמי את הישיבה הטובה ביותר בניו יורק וגליתי מעירתי למקום תורה.

מה אומר ומה אדבר, אכן ב'גלות' הייתי, כי לא הבנתי 'דבר וחצי דבר' מהנלמד בישיבה. בשבתות הראשונות לימי שהותי בישיבה סובבתי כשכולי מיואש בבתי מדרשות שהיו סביב הישיבה, דאגתי ובכיתי ללא הרף. כעבור כמה שבועות אזרתי אומץ וניגשתי אל אחד הלומדים בבקשת רחמים שיואיל בטובו ללמוד עמו את ה'יסודות' ועיקרי הדברים הנלמדים בהיכלי הישיבות למען אוכל

שח הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א סיפור ששמע ממכרו בעל המעשה: בעיר דאלאס שבמדינת טקסס שבארה"ב עומד בית גדול רם ונישא שבו כבר השיבו לבם של עשרות ומאות מבני ישראל לאביהם שבשמים, וכך הוא מעשה הולדתו של בנין זה: לפני שנים נתעטר אחד הרבנים ושמו רבי משה רודנער בתואר 'יורה יורה ידין ידין', ומשחיפש להוציא זאת מן הכח אל הפועל להרבות פעלים לה' ולתורתו, העתיק מושבו לדאלאס, אך לא נתישב בה כראוי. החל לפנות הנה והנה, אך לא היו לו 'כלים' לביצוע שאיפותיו הטהורות.

כעבור זמן נקש על דלתי ביתו יהודי מבני המקום, בחור מבוגר בן מ"ט שנים ועשיר כעשירותו של קרח, בבקשת חיזוק בענייני יהדות. ואכן, ר"מ חיזקו ועודדו בדברים בעצה ובמעש, ומשגמר דבריו הרים הלה את נדבת לבו והעניק לר"מ 6,000,000 דולר (ששה מיליון!) לביצור וחיזוק היהדות באותה העיר, ומממן זה בנה ר"מ את מפעלו האדיר - בנין רם ונישא לקירוב ליהדות. לא עברו כמה שבועות, והבחור הנ"ל השיב בפתאומיות את נשמתו ליצורה בהיותו בן מ"ט שנים... בעת הלוויה הספידו ר"מ, וכה היו דבריו:

יהודי זה לא הקים בית בישראל, מאידך מן השמים נתברך בעשירות עד שכסף וזהב נחשבו בעיניו כחול הים אשר לא יספר מרוב. והנה, לפני כמה חדשים נסע לארה"ק, ובהיותו בירושלים יעצו לו ידידיו: לך נא אל הכותל המערבי שריד בית מקדשנו, וישמע האיש לקולם, ובבואו שמה נדלק בקרבו הניצוץ היהודי - בראותו יהודי בעל צורה שופך נפשו לפני ה', בוכה ומתפלל על מצבו הקשה ומתחנן לפני יוצרו וקונו שיחוס וירחם עליו ויושיעו ברוח ובגשם...

בשובו לביתו סיפר לאחוזת מרעיו את אשר ראו עיניו, והחל חוקר - הנמצא בעירנו 'איש אשר רוח בו' כאותו יהודי מהכותל? ויענו לו: לאחרונה הגיע הנה אחד מהם, המחפש ותר אחר מזלו בעיר הזאת. בירר האיש את הכתובת והגיע לביתי, ומשם הייתה הדרך קצרה לנדב את הבית הגדול הזה.

התבונן וראה, כי באותה עמידה שעמד בכותל המערבי אותו 'טמיר ונעלם' ולתומו שפך לבו כשדמעתו על לחיו - ועד היום לא ידענו מי הוא זה ואיזה הוא - הרי במעשיו קנה לעצמו קנין עולם ונצח, בנין בשווי ששה מיליון דולר לה' ולתורתו, ועד היום אין

בקול רעש גדול: 'אה! בשמחה עצומה, בכל אשר תאוה נפשך אלמדך דעת!'. ואכן, הלה למד עמי צעד אחר צעד, עד שבתוך כמה שבועות העמיד אותי על דרך המלך, ונעשיתי כ'תלמיד ותיק' בישיבה, ומשם עליתי עוד ועוד עד שזכיתי להחזיר אלפי בחורי ישראל תחת כנפי השכינה.

התרצה לדעת מי היה אותו אברך שלמד עמי? הלא זהו הוד מעלת כבודו בעצמו!... וכלומר, שכל טובתך עמי היתה סוף דבר לטובת עצמך.

ובכלל זה למדנו כמה יש ביד פעולה קטנה לפעול עניינים גדולים ונשגבים, הנזקפים לזכותו של האדם הפשוט שאינו יודע אתו מאומה ופועל בתמימות כרצון הבורא מאתו.

(באר הפרשה עקב תשע"ז)

להבין את 'שפת' בני הישיבה ואיהפך להיות כתלמיד מן השורה. אך הלה, שהיה מתמיד גדול, ענני כי זה משנים קדמוניות שיש לו סדר קבוע בהלכות שבת בין השעה 3:00 ל-7:00 ואין לו פנאי למלא אחר בקשת.

אחריו ניגשתי בבקשה זו למשנהו היושב בביהמ"ד, והלה אמר לי שגם לו אין פנאי, כי מעודו קבע לעצמו סדר חזרה בדף היומי 'בבלי וירושלמי' בשב"ק אחה"צ. משם נגשתי בבושת פנים לשלישי ואף הוא ענני כקודמיו, וכמעט שנשבר לבי בקרבי...

פתחתי פי בתפילה לפני הבורא ואמרתי: רבש"ע: עוד פעם אחת אני מנסה... אם גם זה האיש ידחני, הרי זה כאות מן השמים שאין לי ולעסק התורה כל קשר ושייכות.

מה עשה הקב"ה? הבא אחריו שניגשתי אליו, אמר לי מיד

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

פרשת השבוע

צלצלו בפעמון הכניסה, ושמעתי את קולו של נאמן ביתו, הרב אפשטיין: "מזן רבי חיים נמצא למטה, ורוצה לעלות לבקר!" אין לתאר את התרגשותי. למרות הכאבים העזים, דילגתי על רגל אחת, וחיפשתי בקדחתנות את מפתח הבית...

הגאון רבי נתן איינפלד שליט"א, בסיפור אישי מרתק על ברכתו של מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א

"וַיִּנְתֵּן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמָן" (דברים י"ג, י"ח)

נכים לקחתני הביתה, אבל ארשת הפנים הנינוחה שלי היתה בעוכרי, והלה לא האמין שהמצב כה נורא. הוא ענני שאין זה לכבודי שיובילוני ברחובות עיר בכסא גלגלים, כשהכל מסיימים תפילותיהם ומצויים ברחוב, ורבים כל כך מכירים אותי. ענתי ואמרתי שאיני עושה זאת לכבודי, אלא מתוך הכרח: איני יכול לעמוד על רגלי מעוצמת הכאבים!

סוף דבר, נאלצתי לפנות לידיד אחר שלא חשש כל כך לכבודי, אלא דאג יותר למצבי, הלך וטרח למצוא כסא גלגלים, ובקשיים בל ייאמנו ירדתי מבית הכנסת, כשאיני יכול לדרוך על רגלי השמאלית ותומכים בי מזה ומזה. התיישבתי בכסא הגלגלים, והרחוב אכן היה מלא מכרים ואוהבים ודואגים לשלומי. ברגע של היסח דעת מצדם, כיסיתי פני בטלית וביקשתי שימהר להסיעני לביתי, כי ייסורי בלתי נסבלים. כשהגענו ידעתי שעליו עוד להחזיר את הכסא, ולבטח ממתנינים לו בביתו לסעודת החג, לכן הודעתיו

בשמחת תורה תשנ"ח, באמצע אמירת ה'הלל', בדיוק כשאמרתי "יסור יסרני י-ה", חשתי כאב ברגלי השמאלית. מורגל אני בכגון דא, והכאבים חולפים מעצמם תוך שעה. ניסיתי להסיח מהם דעתי לבל יפרו מצות עשה של שמחת החג, אבל הכאבים הלכו וגברו. לרקוד בהקפות - ודאי שלא יכולתי. ביקשתי, זו הפעם הראשונה, שלא יקראוני לאחוז בספר התורה. הייסורים אחזו בי כצבת, עד שלא יכול הייתי להזיז את הרגל. בקושי רב גררתי עצמי לעלות לתורה, ובמאמצים מרובים עלתה לי העמידה בתפילת מוסף של חג. הייסורים עלו מכף הרגל לקרסוליים, מהם לשוקיים ולברכיים, עד שכל הרגל היתה גוש של כאב נורא.

מפני שמחת החג שמרתי על ארשת פנים מאירה, כלאתי אנחותי ולבי דווי. פניתי לידיד ובקשתי שישג עבורי כסא

פירר שליט"א. כשומעו את הדברים, הפנה אותי אל הפרופסור דקל מרמת גן. טלפנתי אליו, והסכים לקבלני בעוד... ארבע שבועות! רק אז יש מקום בלוח הזמנים הצפוף שלו...

אמרתי לו: "פרופסור, אני מדבר על הכאבים הנוראים, יומם ולילה בלא הפסק. מבחינה זו כל אחד ובעיותיו, ואיני עדיף מאחרים. אבל רופאי בית החולים קבעו שמקננת מחלה נוראה, והיא מתפשטת מטבעה, וכל יום יקר, כל שעה עלולה להיות קובעת!"

שוכנע הרופא, וקבע לי תור ליום רביעי באותו שבוע, לשעה ארבע. ועד אז לא נותר לי אלא להתפלל מקירות לבי, כפי שאכן עשיתי. מובן ששיגרתי שליח לרבינו שליט"א, שיספר מה עובר עלי ומה אמרו הרופאים, ולבקשו שיתפלל לרפואתי.

יום רביעי הגיע, והיה עלי לעבור שוב את מסלול הייסורים: לרדת במדרגות, לדדות עד המונית, להיכנס אליה ולצאת ממנה. הושיבו אותי בכסא גלגלים, והובילוני אל הפרופסור. הבאתי עמי את הצילומים שנעשו לי בבית החולים כצירוף חוות דעתם של הרופאים.

הפרופסור בדק אותי, ולרווחתי הרבה דחה בלעג את מסקנות רופא בית החולים. הוא קבע חד משמעית שהבעיה נובעת מחוט השדרה, וצייד אותי במכתב בו העלה את מסקנת הביניים: "יתכן ויהיה מקום לשלחו למרפאות כאב, לשם קבלת זריקות אפידורליות". הורה לי לבוא ביום שני באותה שעה להמשך הבדיקות, ולקביעה סופית אודות חומרת המצב וסוג הטיפול.

לאחר ששמעתי שאין כאן גידול ממאיר חלילה, עניין אותי דבר אחד: "פרופסור! כמה זמן להערכתך ימשכו הכאבים?" והפרופסור ענה: "בטיפול הולם ישכחו הכאבים בעוד כששה שבועות, אבל יהיה צורך בטיפול פיזיותרפי רצוף במשך שנה שלמה".

נזעקתי: "אוי! כל כך הרבה זמן אמשיך לסבול?" וענה במשיכת כתף: "אין דרך אחרת, זה המצב..."

הביקור שהוחמץ

נראה שהטלטולים והמאמץ נתנו אותותיהם, והייסורים התגברו והתעצמו באותו לילה, ללא נשוא. כאבים רצופים שהאפילו על כל מה שהתייסרתי עד כה. לא עזרו הזריקות שקיבלתי והכדורים שנטלתי. בוקר יום חמישי הפציע, ואני נזכרתי שהיום ימלאו שבוע ימים לתחילת הייסורים. נזכרתי בנקיפת לב בדברי הגמרא (שבת לב ע"א): "לעולם יבקש אדם רחמים עד שלא יחלה, שאם חלה אומרים לו הבא זכויות והיפטר!"

'אילו ידעתי מראש', אמרתי לנפשי, 'היה עובר עלי יום כיפורים אחר, הושענא רבה אחר! אבל, ריבונו של עולם, הן אומרים אנו 'עננו העונה בעת צרה עננו' - הן גם מתוך צרה מציא אתה פדות ורווחה!'

בהרגשה זו התעטפתי בטלית והנחתי תפילין. אשתי תחי' הודיעה שהיא יוצאת לקניות לכבוד השבת המתקרבת. הצעתי

שאעלה בעצמי לדירתי והודיתי לו מקרב לבי. הוא הלך להחזיר את כסא הגלגלים, ואני דידיתי על רגל אחת לחדר המדרגות. אני צריך לתאר איך עולים מדרגה אחר מדרגה, בקפיצות על רגל אחת, על כל שונאי ישראל.

בקושי נורא הגעתי לדירתי, ונאלצתי לוותר על סעודת החג ליד השולחן. פניתי הישר למיטתי, וייחלתי שהכאב יתפוגג ולו במעט, אך הכאב התעצם ולא הרפה. נטלתי ידי במיטה ואכלתי כזית וכביצה בקושי רב. גם תפילת מנחה התפללתי במיטתי. היתה זו הפעם הראשונה בחיי בה חיכיתי למוצאי החג!

עם צאת החג חיפשתי רופא שיבוא לביקור בית ולא מצאתי, לא השגתי אלא רופא אחד שהסכים לקבלני בביתו בשעה זו. הכאבים שלא שכחו בינתיים התעצמו שבעתיים, כשקמתי והצבתי רגלי על הארץ. כל צעד עלה לי בייסורים נוראים, ואין לתאר את הקושי בירידת המדרגות, את הכניסה למונית, את היציאה ממנה, וההליכה לרופא, אך כל זה היה כאין וכאפס לעומת בדיקתו של הרופא. הוא השכיבני על הספה בחדרו, והחל לבדוק את הרגל. כל נגיעה היתה כשפוד מלובן בבשר החי, שלא לדבר על נסיונותיו לסובב את הרגל, שמילטו מפי זעקות כאב נוראות. סוף דבר הרופא עמד חסר אונים. לא זו בלבד שלא היתה בידו תרופה, אף לא ידע מה הבעיה. הזריק זריקה להקלת הכאבים, אך לתחושתו לא עזרה מאומה, התייסרתי כל הדרך חזרה וכל הלילה נאנקתי במכאובי בלא הפוגה.

למחרת, ערב שבת קודש, התקשרתי לרופא המשפחה בקופת חולים. תיארתי לפניו את הייסורים הנוראים, והתנצלתי שאיני יכול לבוא אליו מחמתם. הרופא הואיל לבוא לביקור בית, בדק ובדק ולכלל מסקנה לא הגיע. רשם לי, אפוא, גלולות להקלת הכאבים, ואמר שבאם המצב לא יוטב במהלך השבת, אפנה לבית החולים. וכבר ערך מכתב הפניה עבורם.

ככל שכיוונתי בבקשת: "שלא תהא צרה ויגון ואנחה ביום מנוחתנו", לא הרפו הכאבים ובקושי התאפקתי מאנחה ויגון. ראיתי שאין מנוס, ובמוצאי שבת קודש מיד לאחר ההבדלה, פנו בני הבית להשיג כסא נכים, ונסענו לבית החולים. אישפזו אותי והחלו לבדקני, ועם כל נגיעה ואין צריך לומר תזוזה וסיבוב של הרגל, זעקתי נוראות מכאב בל יתואר.

הזעיקו רופאים מתאימים שונים, ועמדו נבוכים. ערכו סידרת צילומים והחליטו שמקננת בי ל"ע המחלה הנוראה, רחמנא ליצלן. בינתיים לא היתה בידם בשורה מלבד כדורי הרגעת כאבים.

אבחון הפרופסור

ניתן לשער את ייסורי הנפש שנוספו לייסורי הגוף, כשומעי את הבשורה הקשה, אבל הלא אמרו שניתנה רשות לרופא לרפא. נועצתי עם איש החסד המופלא רב הידע והתושיה, הרב אלימלך

נשארתי נטוע על עומדי עד שהמכונת נעלמה מעיני. רק אז פניתי לשוב לחדר. חזרתי לחדרי, ולפתע עצרתי בתימהון: רק עתה שמתי לב, שפסעתי מן המרפסת עד לשולחן שבמרכז החדר, בלא לחוש כאב! ועם שתי הרגליים - מבלי לדדות על רגל אחת... היתכן?!

לא! אין זה אלא דמיון!

הרמתי את רגלי הימנית, והשענתי כל משקל גופי על רגלי השמאלית - אין כאב! הרמתי רגלי השמאלית, הנחתיה על הכסא, מיששתי אותה בידי, זכרתי איך זעקתי מרה אך אמש, כשהרופא נגע ברגל נגיעה קלה. ועתה, כלום... אין שום כאבים! בשניה חלף ועבר הכל! וללא כל זריקות ותרופות!!!

"מוציא אסירים בבכי ושירות" (סנהדרין כב ע"א)

נס נעשה לי! ברוך שעשה לי נס! התחלתי לרקוד משמחה, תודה לך, ה' אלוקינו מלך העולם! תודה לך, המכין מצעדי גברי! רקדתי בבכיות נוראות, רקדתי ושוררתי: "מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי", רקדתי ושוררתי: "הודו לה' כי טוב, כי לעולם חסדו", כך רקדתי ורקדתי, למעלה מעשר דקות תמימות. כך מצאתני אשתי כשחזרה מן הקניות לשבת. כשיצאה נעלה את הדלת על חולה שאינו יכול להציג כף רגלו על הארץ, נאנק מכאביו וזועק בייסוריו, וכשחזרה מצאתו מפזז ומכרכר ומשורר: "מן המיצר קראתי ק-ה ענני במרחב ק-ה!". נדהמה כל כך שהחלה לבכות מהתרגשות, ואף אני בכיתי כנגדה.

"מה הריקוד הזה?", שאלה בדמעות.

ואני השבתי: "תשלומין להקפות של שמחת תורה, בהן לא יכולתי לרקוד"...

"אבל מה ארע? איך קרה הנס?", שאלה.

השבתי: "הלא תדעי, בהעדרך היה כאן 'פרופסור' והביא מזור!"...

סיפרתי על ביקורו של שר התורה והיראה, שהביא עמו את הרפואה מאחורי הפרגוד, מעבר לדלת... כמה הצטערה שלא היתה בבית באותה שעה, אילו היתה, לא היתה הדלת נעולה, והיינו זוכים לקבל פני שכינה!

מיד התקשרתי לרב אפשטיין, שאך לפני שעה קלה היה עד לזעקה שבאה מנהמת לבי: "רבינו, יש לי ייסורים נוראים", וביקשתי שימהר אל רבינו לבשרו שברכתו הועילה לאלתר, ומיד כשברכני ברפואה שלמה חלפו עברו כל הכאבים!

התרגש הרב אפשטיין, ורץ לבית רבינו שליט"א לבשרו. ופוק חזי ענוותנותו, כשומעו, אמר בפשטות כדרכו: "ומה הפלא, הרי זו גמרא מפורשת: 'אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך' (מגילה טו ע"א)..."

"חוליים רעים ונאמנים"

מובן שהסיפור היכה גלים, והרעיש את מכריי וידידי הרבים,

שתנעל את הדלת מבחוץ ותיטול עמה את המפתחות, שהרי איש אינו עומד לבוא, וגם אם יקישו בדלת אין בכוחי ללכת ולפתוח... עמדתי להתפלל בשברון לב, וכשסיימתי תפילתי צלצלו בפעמון הכניסה, משלא עניתי נשמעו נקישות רמות בדלת. לא יכולתי להציג כף רגלי על הארץ בלא ייסורים נוראים, על כן צעקתי: "מי שם? הדלת נעולה!".

כנראה שקולי נשמע, ובתשובה שמעתי את קולו של נאמן ביתו הרב אפשטיין שקרא: "הרב נמצא למטה במכונת, ורוצה לעלות לבקר!".

אין לתאר את התרגשותי. למרות הכאבים העזים שממש פילחו את כל גופי, מכף רגלי עד ראשי, מיהרתי לקום וחיפשתי בקדחתנות את מפתח הבית - שהרי שבוע שלם לא היה בידי - תוך שאני קורא לרב אפשטיין, שיואל להמתין רגע עד שאמצא את המפתח. דילגתי על רגל אחת וחיפשתי בכיסי הבגדים ובמגירות, ולשווא! בצער רב הודעתי שהמפתח אינו מצוי ברשותי...

"לשון חכמים מרפא" (משלי יב, יח)

הרב אפשטיין ירד, והודיע לרבינו שאין מה לעלות, הבית נעול והמפתח אינו תחת ידו...

שאל רבינו: "מנין לך זאת? איך דיברת עמו?"

וענה: "שוחחתי עמו מעבר לדלת".

אמר רבינו: "אם כן אף אני מבקש לשוחח עמו מעבר לדלת"... יצא רבינו שליט"א מהמכונת, והחל עולה במדרגות כשהרב אפשטיין אחריו. לאחר מכן סיפר לי ששמע את רבינו אומר בעלותו: "המבקר את החולה נוטל חוליו". ועוד שמע שאמר: "אנו צריכים אותו..."

כשהגיעו, נשא הרב אפשטיין קולו וקרא: "הרב נמצא ליד הדלת!"

לא שיערתי שרבינו שליט"א יטריח עצמו, לא הייתי מוכן לכך, שיעלה בידעו שהדלת נעולה. כשומעי, התרגשתי וכל גופי הרעיד. זעקתי בבכי: "רבינו, יש לי ייסורים נוראים!", ומיד דילגתי ממיטתי חרף ייסורי האימים, ודידיתי אל הדלת הנעולה.

שמעתי קולו הקדוש: "ר' נתן, רפואה שלמה, רפואה שלמה!". ועוד פעם: "הקדוש ברוך הוא ישלח לכם רפואה שלמה במהרה", ולאחר מכן בקול רם: "שלום!", ושוב: "רפואה שלמה במהרה". קולו עודנו מהדהד באוזני, וכל תיבה חרוטה בזכרוני כמכוות אש וכעמוד אור. כל תיבה ספורה ומדודה!

מיהרתי לחלון, שממנו ניתן להשקיף לעבר חדר המדרגות. ראיתי את רבינו שליט"א יורד, וזעקתי "רבי יש לי כאבים נוראים!", נשא אלי עיני קודשו, ואמר: "רפואה שלמה במהרה!".

המשיך לרדת, ואני דידיתי למרפסת הנשקפת אל הרחוב. ראיתיו יוצא מן הבית וניגש אל המכונת. לפתע, לפני שנכנס למכונת, נשא עיניו כלפי מעלה וראני. חייך לעברי ואמר בקול שנשמע עד למרפסת: "רפואה שלמה!"...

"אף כאן" - סיים רבינו שליט"א, "נגזר על ייסוריך שיסורו ממך ביום חמישי בשעה אחת עשרה וחצי, ובמקרה הגעתי באותו רגע!"...

העזתי פני ואמרת: "ומה סבור רבינו אודות המעשה אצל ה'אור שמח', האמנם רק ב'מקרה' הגיע? אם כך הוא, מדוע היה עליו לצאת אל הנהר?"

חיך רבינו שליט"א כי הבין לכוונתי. ואמר: "מכל מקום, תהיו בריאים, כי צריכים אתכם!", והוסיף ברכות מקרב לב. עניתי "אמן" מקרב לבי, ולוואי יתקיימו בי כל ברכותיו.

"אילולא ראיתי לא האמנתי"

כזכור נקבע לי תור לפרופסור דקל ליום שני בשעה ארבע, להמשך הבדיקות ולקביעת איבחון סופי. בעזר ה' יתברך וברוב חסדיו עברה עלינו שבת מרוממת, בבריאיות נפלאה ובסיפור חסדי ה' וטובותיו עלינו. נפלא היה לראות כמה שמחו כל יודעי ומכרי בהחלמתי הפלאית, השבח להשי"ת.

ביום שני בשעה היעודה, הגעתי למרפאתו של הפרופסור לבדי בלא ליווי, על שתי רגלי. איזה הבדל תהומי היה בין התייצבות זו לבין הגעתי לפני חמישה ימים, מובל בכסא גלגלים נאנק ומתייסר...

עודני רואה לנגד עיני את הבעת פניו הנדהמת של הפרופסור דקל, כאשר פתחתי את הדלת והתייצבתי לפניו בצעד קל: "האתה הוא, הרב איינפלד?", קרא בתמהון, אולי חשב שיש לי אח תאום... "מה קרה לך, הרב איינפלד? הלא רק ביום רביעי היית כאן על כסא גלגלים, צעקת נוראות כשנגעתי ברגלך! איך הבראת לפתע פתאום?"

"מישהו הגיע אלי לביקור בית, והביא לי רפואה!", עניתי לו. הוא נדרך: מי רופא הפלא שהצליח להביא מזור מידי? אמרתי: "צדיק הדור בא, איחל לי רפואה שלמה", והכאבים עברו מיד!"

כשראני נכנס, קם מכסאו בתדהמה, ועכשיו כשומעו, צנח המום. ישב נרעש בעליל, הדיבור ניטל מפיו. לבסוף אמר: "אילו היו מספרים לי, לא הייתי מאמין! אבל אין לי ברירה, הלא ראיתי במו עיני!" התעשת, ואמר: "ובכל זאת, עלה למיטה. אני רוצה לבדוק את רגלך". בדקני, והשתאה: "אכן, הכל כשורה. אין צורך בשום טיפול!"

ישב למכתבה, וכתב מכתב שסתר את מכתבו הקודם, מלפני חמישה ימים. "אין כל הצדקה לבצע זריקות אפידורליות, היות וכאמור כאביו חלפו לחלוטין!" (המדובר בזריקות בחוט השדרה שאינו פשוט כ"כ...)

בתמימות שאלני הפרופסור אולי אפשר לשלוח אל הצדיק כמה חולים קשים?...

שראו בייסורי ומכאובי, והצטערו עמי בצערי, ועתה שמחו בשמחתי, והשתאו לדרך המופלאה בה חלפו הכאבים. גם שמחתי של רבינו שליט"א רבתה למאוד. וסיפר ידיד נפשי, בן אחותו, הגה"צ רבי משה ברזם שליט"א, שכאשר ביקר רבינו שליט"א בבית אחותו הרבנית ברזם, סיפר כמה הצטער בצערי ואיך הגיע לבקרני ביקור חולים, ומצא הדלת נעולה וברכני מאחורי הדלת, ואיך נרפאתי בס"ד מיד לאחר מכן, והפטיר בחיך: "הנה יהיה עוד סיפור עלי..."

משראיתי שהכאבים אכן חלפו עברו, וגם הריקוד הממושך, ריקוד ההודיה, לא השפיע עלי במאומה, מיהרתי והלכתי בעצמי לבית רבינו שליט"א, ונתתי תודה להשי"ת על כל פסיעה ופסיעה, מי כמוני ידע להוקירה! באתי ועמדתי לפני הדרת קדשו, ולפתע פרצתי בבכי נרגש. סיפרתי בפרצי התייפחויות על הכאבים והייסורים הנוראים, על הפחדות הרופאים ותחזית הפרופסור, ולא עזרו לא זריקות מורפיום ולא כדורים חזקים, והנה "תיכף לתלמיד חכם ברכה" (ברכות מב ע"א) רבינו הבריא את הכאבים מיד! וכל המחלה נעלמה כלא הי' כלל...

קם רבינו שליט"א, ניגש לארון הספרים, נטל מסכת 'עבודה זרה' ופתחה בדף נ"ה. החל לקרוא בהתעוררות: "אף כך ייסורים בשעה שמשגרים אותם על האדם, משביעים אותם שלא תלכו אלא ביום פלוני, ולא תצאו אלא ביום פלוני ובשעה פלונית ועל ידי פלוני ועל ידי סם פלוני. כיון שהגיע זמנם לצאת הלך זה לבית עבודת כוכבים. אמרו הייסורים דין הוא, שלא נצא. וחוזרים ואומרים וכי מפני ששטה זה עושה שלא כהוגן, אנו נאבד שבועתנו? ... והיינו דאמר רבי יוחנן: מאי דכתיב ו'חוליים רעים ונאמנים' (דברים כח,נט) 'רעים' בשליחותם 'ונאמנים' בשבועתם".

נשא אלי רבינו שליט"א עיניים אוהבות ואמר: "הרי זו גמרא מפורשת, שנגזר על הייסורים באיזה יום יבואו ובאיזה רגע יסורו. הגעתי רגע לפני כן וזכיתי לקיים מצוות ביקור חולים, וברגע שלאחר מכן קיימו שבועתם בנאמנות ויצאו..."

"מעשה לסתור" (סוכה כו ע"ב)

המשיך רבינו וסיפר לי מה ששמע מפי אביו, הגה"ק מרן בעל 'קהילות יעקב' זצ"ל, שפעם בזמן הפשרת השלגים נפרצו כל הסכרים, ומי הנהר העובר בדווינסק גאו על גדותיהם ואיימו להציף את העיר. קם הגאון האדיר רבינו מאיר שמחה הכהן זצ"ל, בעל 'האור שמח', ויצא לשפת הנהר, ובעמדו שם החלו המים יורדים הלוך וחסור והעיר ניצלה משיטפון. היה קידוש השם לעיני כל, נס גלוי וקיום "רצון יראיו יעשה".

משראה רבי מאיר שמחה שמייחסים לו מופת ופלא, אמר בענוותנות: "אין כאן כל נס אלא פסוק מפורש הוא: 'ואומר לים עד פה תבוא ולא תוסיף, ופה ישית בגאון גליך' (איוב לח י"א). גבול שם הקדוש ברוך הוא לגאות הנהר, ובמקרה הגעתי ברגע בו הגיע לשיאו והתחילו המים לסגת..."

"קרה כאן נס", קבע הפרופסור במעמד של קידוש שם שמים. "אבל עם כל זאת עליך להיזהר, אל לך לסחוב משאות כבדים". כששמע שאני נוסע רבות לחו"ל, הזהירני שלא אסחוב את המזוודה בעצמי.

חובת שמירת הבריאות היא מדאורייתא, ואני שאלתי: "בעוד כמה שבועות עומד אני להשיא את בני בעזה", האם אוכל לרקוד בחתונה?"

התחלחל ואמר: "חלילה וחס! אל תקל ראש במצבך! עליך להודות על כל יום של חסד, זה עלול לחזור ללא התראה מוקדמת!"

אילו היה דתי היה אומר: "לא בכל שעתא מתרחש ניסא" (מגילה ז ע"ב)

כשבאתי להזמין את רבינו שליט"א לחתונה, סיפרתי על אזהרת הרופא שלא ארקוד, מכיוון שהכאבים האיזמים עלולים לחזור. מיד כשומעו ביטל את הדברים במחי-יד, ואמר: "חס ושלום, זה לא יחזור! אני אבוא לחתונה וארקוד אתכם!" וכך הוה, רבינו שליט"א הגיע לחתונה, ורקד עמי ריקוד מצוה והודיה במשך כחמש עשרה דקות!

עד כאן הסיפור כהווייתו, מגילת הנס וקריאתה, זו הילולא. השיר והשבח לחי עולמים, רופא כל בשר ומפליא לעשות, שהפליא חסדיו עמדי בזכות ברכות רבינו הגדול שר התורה והיראה שליט"א.

עד הנה עזרונו רחמי, ואל יטשני לנצח ברוך ק-ל ההודאות! (מתוך 'מנחת נתן')

קול העם

"החבילה האבודה היתה בעלת ערך כספי של 5,000 ש"ח. ניסיתי בכל כוחי לשכנעם שהעברתי אותה ליעדה, אך ללא הועיל. האשימו אותי ברשלנות וזימנו אותי לדין תורה"

אבל ממש ביום שלפני הדין הכל התהפך לטובה - מידה כנגד מידה

טענותיהם בטחוני התערער קמעה והתחלתי לחשוב שמא אכן טעיתי והחבילה אבדה לי... ביקשתי מה' שיציל אותי ממידת הדין. והנה יום לפני הדין תורה, בנוסעי עם ראש הישיבה, פנה אלי הרב ושאל: "מה עם החבילה שמונחת אצלי במשרד על השולחן [מדובר בחבילה אחרת]? אף אחד עדיין לא בא לקחתה, אולי כדאי שלפנים משורת הדין תתקשר שוב ללקוח?"

נזכרתי כי אכן מדובר בחבילה שהלקוח המקבל לא ענה לטלפון, ואף לא ענה בכתובת כמסוכם, ובמקרה כזה אני משאיר את החבילה בישיבה ועל הלקוח לבוא בעצמו לאסוף אותה. החלטתי להתקשר ללקוח שוב, והפעם הוא ענה והתנצל. רוח טובה נחה עלי, והקפצתי לו את החבילה לפנים משורת הדין.

עוד באותה שעה קבלתי שיחה מלאה בהתנצלויות מהאדם של החבילה הראשונה, כי הוא אכן מצא את החבילה והוא פשוט שם אותה בפינה ולא עלה על דעתו לחפש שם...

קיבלתי את ההתנצלות. שמחתי שהדין בבית הדין ירד מסדר היום. והכי התרגשתי מדברי ראש הישיבה בדרך חזור, ששמע את הנעשה ואמר: "ראה, אתה עשית מעשה לפנים משורת הדין והתקשרת שוב ללקוח שלך, ולא עוד אלא שהקפצת לו את החבילה על אף שהוא אמור להגיע לקחתה בעצמו - אף ה' עשה לך מידה נגד מידה והמציא לך את החבילה האבודה תיכף ממש!!!".

(טיב הקהילה' ואתחנן תשע"ט)

מספר בעל המעשה, ב' ה': לפרנסתי אני נהג של ראש ישיבה חשוב. אני מסיע אותו מעיר מגורינו לעיר אחרת שם ממוקמת הישיבה הקדושה, ובסיום יום הלימודים אני מסיעו חזרה לעיר מגורינו.

על הדרך מצאתי דרך להגדיל את ההכנסה החודשית כדי לכלכל את משפחתי המבורכת - אני אוסף חבילות מאנשים שונים בעיר, ואחרי שאני מוריד את ראש הישיבה אני מפזר את החבילות בעיר, ובחזור אני אוסף מעיר זו חבילות לעירי, אותן אני מפזר בשעות הערב, ובכך משתכר בהכנסה נוספת לה אני זקוק, כשבין לבין בזמני הפנוי אני מנצל את הזמן ללימוד תורה בישיבה.

ויהי היום, קיבלתי חבילה להעביר מלקוח אחד למשנהו. את שני הלקוחות אני מכיר היטב. אלא שכעבור יומיים קבלתי שיחה ונשאלתי מדוע בוששה החבילה מלהגיע ליעדה? השבתי כי החבילה נמסרה בו ביום... אלא שהלה מצדו טען שלא קיבל את החבילה!

החבילה בעלת ערך כספי של חמשת אלפים שקלים, ואני מואשם ברשלנות... ניסיתי את כוחי לשכנעם שהעברתי את החבילה, אך ללא הועיל. זימנו אותי לדין תורה על מנת לברר מי אשם ומי אמור לשאת בנזק.

הרגשתי גרוע, ביודעי כי מסרתי את החבילה, אך לנוכח

האם ניתן להחליט בשבת על תחולתו של 'עירוב התחומין'?

ובשעה שהחליט כי הוא חפץ בו, נחשב הדבר כאילו כבר בכניסת השבת חפץ בו, והעירוב חל למפרע מכניסת השבת. אולם, אם התרחק בשבת יותר מאלפיים אמה ממקום העירוב; וכגון שהניח את מזון העירוב במרחק של אלף אמה למזרח ביתו, ובזמן בין השמשות שהה בביתו, ואז הלך למרחק של אלף וחמש מאות אמה למערב ביתו, שהוא אלפיים וחמש מאות אמה ממקום העירוב - אינו יכול עוד להחליט כי הוא חפץ בעירוב, שהרי כבר יצא מתחומו של מקום העירוב.

[שו"ע תיג, א, משנ"ב ח, וביה"ל ד"ה שארצה]

כל אדם רשאי ללכת בשבת עד אלפיים אמה מהמקום שבו שוהה בזמן 'בין השמשות' של כניסת השבת, וזהו 'תחום שבת'. ואם עושה 'עירוב תחומין' באמצעות הנחת מזון שתי סעודות במרחק של עד אלפיים אמה ממקום הימצאו, נחשב מקום העירוב כמקום שבייתו, למרות שאינו שוהה בו בזמן בין השמשות, ותחום שבת נמדד עבורו ממקום זה, ולא מהמקום בו הוא שוהה.

ומי שטרם החליט אם הוא אכן חפץ בעירוב תחומין, רשאי לעשות את העירוב, ולהחליט בשבת עצמה אם הוא חפץ בו;

על איזה 'עירוב תחומין' אסור לברך?

בא. אולם, באופן זה, אינו רשאי להתרחק בשבת יותר מאלפיים אמה מאף אחד ממקומות העירוב, מחשש שמא לאחר מכן יתברר למפרע כי מקום שבייתו הוא במקום העירוב הזה שממנו התרחק, ונמצא שהתרחק יותר מאלפיים אמה ממקום שבייתו. ובכל אופן שאדם עושה עירוב ללא החלטה כי אכן זהו מקום שבייתו - אינו רשאי לברך עליו, שהרי אם לבסוף יחליט שלא להשתמש בעירוב, נמצאת ברכתו לבטלה.

[שו"ע תיג, א, ומשנ"ב ט-י; ביאורים ומוספים דרשו, 4]

בהמשך לאמור: רשאי אדם לעשות עירוב תחומין לשני צדדים, כגון למזרח ולמערב, ולהחליט בשבת איזה ממקומות העירוב הוא מקום שבייתו; אך אם התרחק בשבת יותר מאלפיים אמה מאחד מהם, אינו יכול עוד להחליט כי הוא חפץ בו.

ואף אם תלה אם ההחלטה בדעת אחרים, וכגון שעשה עירוב תחומין במזרח ובמערב, ואמר שאם יבוא אדם פלוני למזרח, יחול העירוב שבמזרח, ואם יבוא אדם פלוני למערב, יחול העירוב שבמערב - בשעה שבא אותו אדם בשבת, חל העירוב בצד שאליו

באילו תנאים ניתן לעשות 'עירוב תחומין' עבור אדם אחר?

בעצמו, שעל ידי עירוב זה יהיה מותר לו וכו'. ד. שיודיע להם לפני כניסת השבת - אף לאחר הנחת המזון במקומו, והאמירה הנ"ל - כי עשה עירוב עבורם; כיון שדעתו של כל אחד מהם נצרכת על מנת 'לקנות שבייתה' עבורו במקום העירוב. ומי שהודיעוהו כי עשו עבורו עירוב תחומין, והחליט שאינו רוצה בו, ובשבת שינה את דעתו והחליט כי הוא רוצה בו - אין העירוב חל; אך אם היה בדעתו שבשבת יחליט אם הוא רוצה בעירוב, העירוב חל.

[שו"ע תיג, א, משנ"ב א, ד וז, שעה"צ ב, וביה"ל ד"ה המערב, וד"ה וכל]

יכול אדם לעשות עירוב תחומין על ידי הנחת מזון שתי סעודות במקום העירוב, עבור אחרים, בתנאים הבאים:

א. שכמות המזון תכיל מזון שתי סעודות עבור כל אחד מאלו שעבורם עושה את העירוב. וצריך להניח המזון של כולם בכלי אחד.

ב. שיזכה להם את המזון על ידי אדם אחר, (ראה פרטי ההקנאה בשו"ע שסו, י).

ג. שיפרט לאחר הנחת העירוב עבור מי מניחו, דהיינו שיאמר שעל ידי עירוב זה יהיה מותר לפלוני ולפלוני - או: לכל תושבי העיר - ללכת למחרת אלפיים אמה. או שכל אחד מהם יאמר

* מי שעשה 'עירוב תחומין' באמצעות הנחת מזון שתי סעודות, ובזמן 'בין השמשות' הוא שוהה במרחק של יותר מ'תחום שבת' ממקום השביתה - העירוב אינו חל. ואם הוא שוהה בזמן בין השמשות בתוך ה'תחום' של ביתו - הריהו 'קונה שביתה' בביתו. ואם שוהה מחוץ לתחום ביתו, אינו קונה שביתה אף במקום זה; אך אם הניח את מזון העירוב באמצעות שליח, בשעת הצורך ניתן להקל שקונה שביתה במקום זה.

* מי ששלח שני אנשים לעשות עבורו עירוב תחומין; והאחד הניח את מזון העירוב בדרום (לדוגמה), והשני הניחו בצפון - הריהו נידון ב'חומרות' של שני העירובים.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

גֶּשֶׁר בֵּין מִרְפָּסוֹת - כִּפְתַח לְעֵנִיין 'עִירוֹב חֲצֵרוֹת'

ומכיון שנחשב כפתח, על הגשר להיות ברוחב ארבעה טפחים לפחות, כרוחבו המינימלי של פתח. ויש אומרים שבכדי שיחשב כפתח קבוע המאפשר עירוב חצרות, על הגשר להיות מחובר באופן שלא יִנְטֵל בשבת, או לפחות להיות כבד במידה כזו שמן הסתם לא יסירוהו בשבת; ויש אומרים שאף אם אינו מחובר ואינו כבד הריהו נחשב כפתח קבוע.

[שו"ע שעג, א, ומשנ"ב א, ב רג; ביאורים ומוספים דרשו', 1, 4 ר 5]

'עירוב חצרות' משותף לשתי חצרות ניתן לעשות רק כאשר יש ביניהן פתח או חלון המאפשר מעבר בני אדם או חפצים מזו לזו. ושתי חצרות שמשני צידי הרחוב, ובכל אחת מהן ישנה מרפסת הבולטת מאחד הבתים שבה לרחוב, והמרפסות ממוקמות האחת מול השנייה - יכולות החצרות לערב זו עם זו על ידי הנחת 'גֶּשֶׁר', כגון קרש וכדומה, שיחבר בין המרפסות, ויחשב כ'פתח' המשמש למעבר מחצר לחצר.

הלוח היומי

כ"ד במנחם אב | רבי אפרים זלמן ב"ר מנחם מאניש
מרגליות זצ"ל, המגיד מברודי, בעל מטה אפרים,
שו"ת בית אפרים, שערי אפרים, טיב גיטין ועוד

היום הוא יו"ט במגילת תענית, כאשר בימי מלכות יון היו דנים כדיני הגויים לפי דעת הצדוקים בכמה עניינים וכשגברה יד בית חשמונאי, ביטלום וחזרו לדון לפי דיני ישראל, ואותו יום שביטלום עשאוהו יום טוב. (ולפי גירסת הגמרא בב"ב דף קט"ו). היה זה בכ"ד טבת).

בעל ה'תיקון יששכר' מביא שביום זה סכנה להשבע ואפילו באמת.

יארצייט:

תקפ"ח: רבי אפרים זלמן ב"ר מנחם מאניש מרגליות זצ"ל, המגיד מברודי, בעל מטה אפרים, שו"ת בית אפרים, שערי אפרים, טיב גיטין ועוד.

עת"ר: רבי דוד ב"ר ישראל צבי אורטינברג זצ"ל, אב"ד ברדיטשוב ובעל תהלה לדוד.

תרפ"ט: רבי ישמעאל ב"ר פנחס הכהן הי"ד, אב"ד בעיר טיריה-טורקיה, ורבה הספרדי של צפת.

תרצ"ט: רבי שלום ב"ר דוד הלפרין זצ"ל, האדמו"ר הראשון מוואסלוי.

האם ייתכן לעבור על איסור לשון הרע ורכילות כאשר השומע כבר יודע את הדברים ולא מחדשים לו מאומה?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

בכך שמזכיר דבר שנשכח ומעורר בכך את ההקפדה של השומע כדי לעבור על האיסור. אחת ההשלכות ההלכתיות הנובעות מכך מבוארת בדברי החפץ חיים לקמן, שאם גינה את שמעון בפני שנים, ואחד מהם עבר על איסור רכילות וגילה זאת לשמעון, אף על פי כן אסור לשני לגלות לשמעון שגם הוא שמע זאת מראובן, כיון שלפעמים באים למריבה מחמת השני, שעורר את הרכילות מחדש, וזאת מלבד מה שמחזק את השנאה בלב ראובן, כי כששומע מפי שנים מתקבל אצלו יותר שכך דיבר עליו שמעון.

האם ייתכן לעבור על איסור לשון הרע ורכילות כאשר השומע כבר יודע את הדברים ולא מחדשים לו שום פרט? בהלכות הנלמדות היום בסדר הלימוד היומי ב'חפץ חיים' (כלל א' מהלכות רכילות סעיפים י-יא) אנו למדים, כי גם אדם שמזכיר לרעהו איזו רעה או גנות שחברו עשה לו, כדי לעורר על ידי כך את המחלוקת הישנה ביניהם, עובר על איסור רכילות, למרות שלא חידש שום דבר לשומע. בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים הסבר לכך, שגדר איסור רכילות הוא משום שגורם קטטה ושנאה, ולכן די

כתוב בחובות הלבבות (שער ח - שער חשבון הנפש פרק ג): "וכן תעשה בתפילות ובתשבחות, הסתכל במילותם ומגמת עניניהם כדי שבעת שתדבר בהם לפני אלקיך תהיה יודע מה שמוציא לשונך ומה שמבקש לבך בעניין, ואל תנהג בכל זה כמנהג ימי הנערות, שתאמר מן המילות בלשונך מה שיזדמן לך ועל איזה דרך שיזדמן, ואינך יודע הענין". (חובות הלבבות - שער חשבון הנפש - פרק ג')

נשתדל להקדיש זמן ללימוד פירוש מילות התפילה ונתפלל מתוך הבנת משמעות המילים היוצאות מפינו